

19.2.2026, muistelma YHYS-verkkosivuille

YHTEISKUNNALLISEN YMPÄRISTÖALAN SEKATYÖLÄINEN – JANNE HUKKINEN MUISTELEE

Akateemisen maailman selviämispit ammensin varttuessani lapsesta nuoreksi Fiskarsissa 1960- ja 1970-luvuilla, kun kylä oli vielä raskaan- eikä taideteollisuuden keskus. Pitää olla utelias, rohkea ja vähän katsoa rahojen perään.

Utelias piti olla, että sopeutui kesätöihin Fiskarsin auraverstaalle lähettämään maanviljelijöille uusia auranosia hajonneiden tilalle; tai Åminneforsin terästehtaalle avustamaan valssilaitoksen konekorjaajaa.

Rohkea piti olla, kun Fiskars-yhtiön tehtaaninsinööri ilmoitti kesken kesäpestin, että hän on maksanut minulle ja koulutoverilleni Kaille liian suurta palkkaa ja että hän pidättää ylimäärän seuraavassa palkassa. Äiti rohkaisi, että mene Kain kanssa huomenna insinöörin puheille ja sano, että otatte sitten lopputilin. Insinöörin rähinäkohtaus pelästytti, mutta jatkoimme Kain kanssa kesän loppuun alkuperäisellä palkalla. Eihän tehdas ilman kesätuuraajia pyöri.

Samalla tuli katsottua rahojen perään.

Yhteiskunnallisen ympäristöalan tutkijanuraa aloittelin Kalifornian yliopistossa Berkeleyssä, missä väittelin osavaltion vesipolitiikasta vuonna 1990 (Hukkinen 1990). Pidän suuresti tästä Yrjö Hailan käyttämästä termistä yhteiskunnallisen (eikä yhteiskuntatieteellisen) ympäristöalan tutkimus, koska se lukee saman tien sisäänsä tutkimuksen ja yhteiskunnan vuorovaikutuksen. Tällaiseen tutkimukseen ja vuorovaikutukseen on antanut hyvät lähtökohdat diplomi-insinöörin peruskoulutukseni, avittaahan energia- ja ainevirtojen ymmärtäminen ympäristöongelmien ymmärtämistä. Berkeleyssä väitöskirjaani ohjasivat Gene Rochlin (energia- ja luonnonvarapolitiikka), Michael Hanemann (ympäristötalous), David Jenkins ja William Oswald (ympäristötekniikka). Väitöstä seuraavan vuoden hain töitä samalla kun tein töitä tutkijatohtorina Washington DC:ssä ja Berkeleyssä.

Sain työtarjoituksen Suomesta. Ennakoin, että yhdistyvään Eurooppaan olisi jännittävää palata. Ennakoin oikein, koska sittemmin tutkijanpolkuni kulki EU:ssa toistuvasti. Palasin Kaliforniasta Suomeen erikoistutkijaksi Valtion teknilliseen tutkimuskeskukseen (VTT) vuosiksi 1991-1993 luotaamaan jätehuollon pitkän aikavälin tulevaisuutta.

Pohtiessani VTT:ssä jäteasioita, eduskunta pohti viidennen ydinvoimalan lupa-asioita. Näin asioilla yhteyden ja kirjoitin kollegani Christer Bengsin kanssa Helsingin Sanomiin ydinvoimaa ironisoivan yleisönosastokirjoituksen, jossa ehdotimme viidennen ydinvoimalan sijoittamista Töölönlahden rantaan ja reaktorin sijoittamista eduskuntatalon alle, vakaaseen peruskallioon ([Hukkinen & Bengs 1992](#)). Esimiehet VTT:ssä ilmoittivat, että jos tuollaisia kirjoitat, ei määrääikainen tutkijanpestisi

jatku. Palasin henkiseen Fiskarsiini. Kirjoitin esimiehistölleni pääjohtajaa myöten kirjeen, jossa avasin demokraattisen yhteiskunnan kansalaiskeskustelun periaatteita. Sain kirjallisen anteeksipyynnön (Hukkinen 2010).

Tunsin kuitenkin maan polttavan jalkojen alla ja hain töitä Euroopasta. Vuonna 1993 päädyin ensimmäiseen yliopistotyöhöni, ympäristöjohtamisen apulaisprofessoriksi hollantilaiseen liiketaloustieteen korkeakouluun, Maastricht School of Managementiin (MSM). Instituutti sai merkittävän osan rahoituksestaan Alankomaiden kehitysyhteistyörahoista ja sen työ painottui nopeasti kehittyvien maiden asiantuntijoiden koulutukseen. Minut palkattiin vetämään ympäristöjohtamisen täydennyskoulutuskursseja ja tekemään alan tutkimusta. Tärkein työni oli kuitenkin uuden ympäristöjohtamisen MBA-koulutusohjelman (Master of Business Administration) suunnittelu ja perustaminen.

Ensimmäisessä yliopistotyössä oli akateemisen maailman selviämisoppien rinnalla pakko kehittää käytännön työtä ohjaavia rutiineja, joista on ajan myötä kertynyt yliopistourani henkinen pääoma. Rutiineja on urani aikana syntynyt opetuksessa ja seminaareissa, tutkijoiden ohjauksessa, tutkimuksessa ja sen johtamisessa sekä yhteiskunnallisessa vuorovaikutuksessa.

Koska MSM keskittyi opetukseen, rutiineja alkoi ensin kehkeytyä siinä. Kun opiskelijoiden taustat olivat vaihtelevia, ympäristöjohtamisen teemat laaja-alaisia ja kurssit kestoltaan vain muutamien viikkojen pituisia, oli pakko puristaa yhteen luentosarjaan ympäristöasioiden yhteiskuntatieteelliset ja luonnontieteelliset perusteet. Nämä tiiviit paketit kehittyivät myöhemmin osiksi Teknillisen korkeakoulun Ympäristönsuojelun perusteet -kurssia ja Helsingin yliopiston Ympäristöpolitiikan perusteet -kurssia.

Puolisen vuotta opetettuani tapahtui kuitenkin jotain, jonka seurauksena ymmärsin, ettei MSM tulisi olemaan pitkäaikainen pesti. Lähiesimieheni kertoi palaverissamme, että ympäristöjohtamisen kurssillani vierailut konsultti oli saanut luennostaan huonoja arvioita opiskelijoilta. Esimieheni halusi tietää, kuka niitä oli antanut. Vastasin, että kuule, me molemmat tiedämme, että opiskelija-arviot ovat anonyymejä. Siihen esimies, että ”Janne, tässä instituutissa me toimimme niin, että ensin sinä annat minulle huonoja arvioita antaneiden opiskelijoiden nimet. Sitten minä vien nimilistan instituutin johtajalle. Sitten johtaja ottaa nämä opiskelijat puhutteluun, jossa hän ilmoittaa, että joko arviot paranevat tai heidän Alankomailta saamansa stipendi perutaan.” Vastasin, että en todellakaan tiedä, kuka huonoja arvioita on antanut.

Kotiin kävellessäni kädet alkoivat vapista. Päästyäni kotiin, josta olimme juuri tehneet pitkäaikaisen vuokrasopimuksen, mutisin vaimolleni, joka odotti viimeisillään toista lastamme, että käsien vapina viittaa pakottavaan syyhyn ryhtyä vaihteeksi työnhakuun.

Ympäristöjohtamisen MBA-ohjelman rakentaminen opetti kuitenkin laajojen opetuskokonaisuuksien suunnittelua. Työ itsessään oli hyvin innostavaa, koska 1990-luvun alussa ympäristöalan MBA-ohjelmia oli Euroopassa vain muutamia. Innostavasta pioneerityöstä jäi

kuitenkin katkeransuloinen jälkimaku, sillä valmista ohjelmaa pilotoitiin vain kerran. Vaikka instituutin johtokunta oli suunnitelmistani innoissaan ja vaikka instituutin johtaja kannusti työtä ja vaikka pilotti sai hyvän vastaanoton opiskelijoilta, veti johtaja viime metreillä hätäjarrusta. Ohjelmaa ei milloinkaan käynnistetty täysmittaisena. Johtaja vetosi pelkoonsa, ettei ohjelmalle olisi markkinoita.

Samaan aikaan Euroopan business-koulut perustivat yksi toisensa perään ympäristöjohtamisen MBA-ohjelmia.

Vuonna 1996 päädyin Lapin yliopiston Arktisen keskuksen johtajaksi. Jos MSM:ssä kehitin opetuksen rutiineja, Arktisessa keskuksessa opin tutkimus- ja tiedeinstituutin johtamisen rutiineja. Onnistumiseksi sillä saralla lasken keskuksen tutkimusstrategian laatimisen, joka tapahtui vetämissäni intensiivisissä työpajoissa monitieteisen tutkijajoukon kanssa (Hukkinen et al. 1999). Korvaamaton tuki työssä oli professori Ludger Müller-Wille, joka oli keskuksen johtaja ennen minua ja jäi sen jälkeen Rovaniemelle runsaan vuoden tutkimusvapaalle kanadalaisesta kotiyliopistostaan McGillistä. Vuorovaikutteisen johtamisen kokemus osoittautui myöhemmin arvokkaaksi, kun vedin kasvavaa tutkijaryhmääni ja isoja tutkimuskonsortioita.

Ei tutkimusstrategian laatiminen helppoa ollut, sillä 1990-luvulla arktinen tutkijayhteisö koostui pääosin konservatiivisista luonnontieteilijöistä. Tutkimusstrategian laadinnassa oli toistuvasti vakuutettava luonnontieteilijöille, kuinka tärkeää oli hankkia paikallisyhteisöiltä etukäteen tutkimusluvat myös silloin, kun tutkimus edellytti vain maaperä- tai kasvinäytteiden ottamista. Vahvat ennakoasenteet eivät rajoittuneet vain rivitutkijoihin vaan ulottuivat ylätasolle. Arktisen keskuksen tieteellisen neuvottelukunnan norjalainen glaseologipuheenjohtaja ihmetteli, miksi keskuksen tutkimusstrategiassa ylipäänsä mainittiin ihmistieteellinen ulottuvuus, ”the human dimension”. Hänen mielestään arktisella alueella oli vain jätää, ei ihmisiä.

Epäonnistuin Arktisen keskuksen johtamisessa siinä mielessä, että en yrityksistäni huolimatta kyennyt välttymään Lapin yliopiston silloisen rehtorin mikromanageroinnilta. Arktinen keskus oli 1990-luvulla Lapin yliopiston rakkain lapsi, jonka rehtori oli kättilöinyt. Halutessaan hän ei epäröinyt puuttua keskuksen asioihin. Usein hän halusi.

Arktisen keskuksen tilat sijaitsivat Arktikum-talossa, jossa sijaitsivat myös Lapin maakuntamuseon tilat. Keskuksella oli oma tiedevetoinen ja museolla historiavetoinen näyttelynsä. Kuvittelin aluksi, että keskus ja museo neuvottelisivat keskenään tilojen käyttöön liittyvistä asioista, kuten lipputulojen jaosta keskuksen ja museon kesken – olivathan ne näyttelyiden tuottajia. Keskuksen ja museon yläpuolelle oli kuitenkin perustettu Arktikum palveluyhtiö, jonka hallituksen puheenjohtaja oli rehtori. Palveluyhtiön kautta hän päätti Arktisen keskuksen näyttelytoiminnan rahoituksesta. Palveluyhtiö kanavoi vuosi toisensa jälkeen karhunosan tulorahoituksesta yrityksen markkinointiin, jättäen murusia itse näyttelyiden sisällön tuottajille. Kun minä museojohtajan kanssa pyysin palveluyritykseltä yksityiskohtia sen taloudesta ja toiminnasta, pyynnöt tyrmättiin vetoamalla yksityisen osakeyhtiön tietojen luottamuksellisuuteen (Hukkinen 1998).

Rehtorin kättilöinti ulottui myös tutkimuksen johtamiseen. Kun Arktiseen keskukseseen järjestettiin kansainvälinen arktisen tutkimuksen konferenssi, esitin rehtorille listan kansainvälisistä arktisen tutkimuksen asiantuntijoista, jotka olisivat mahdollisia keynote-puhujia. Rehtorilla oli yhden nimen lista keynote-puhujaksi: Paavo Väyrynen. Totesin, että Väyrynen oli vasta äskettäin väitellyt tohtoriksi eikä edes ollut tunnettu arktisten kysymysten tutkijana. Rehtori pamautti nyркиn pöytään: ”Sie et poika perkele tiiä kui myö hoiethan näit asioit Rovaniemelä!”

En tiennytkään. Vuonna 1999 lähdin ovet paukkuen etelään Teknillisen korkeakoulun (TKK) ympäristönsuojelun professoriksi. Hopeareunuksen lähdölleni Arktisesta keskuksesta kutoi Valtiontalouden tarkastusvirasto, joka vuonna 2003 julkaistussa tarkastuskertomuksessaan viittasi toistuvasti keskuksen johtokunnalle tekemääni selvitykseen (Hukkinen 1998). Viraston mukaan Arktikum-talon hallintoa ei ollut järjestetty hyvän hallinnon edellyttämällä tavalla, koska Arktikumin lipunmyyntitulot olivat joutuneet statukseltaan yksityisen yhtiön haltuun ja päätösvaltaan eivätkä Arktiselle keskukselle ja maakuntamuseolle (Valtiontalouden tarkastusvirasto 2003).

TKK:ssa pääsin vihdoinkin keskittymään muuhunkin kuin opetukseen ja johtamiseen. Hankin tutkimusrahoitusta, minkä turvin pystyin vähitellen kasvattamaan tutkijaryhmääni, jonka kanssa pystyimme yhdessä hankkimaan lisää tutkimusrahoitusta. Ryhmässä oli suurimmillaan lähes kymmenen tutkijaa. Vaikka hankerumban rutiini kuluttaa, se myös opettaa. Hakemustekstiin kannattaa panostaa ja sen jälkeen muokata sitä jatkokäyttöön, vaikkapa uusiksi hakemuksiksi ja artikkeleiksi. Henrik Bruunin kanssa kirjoitimme yhdessä tieteen- ja teknologiantutkimuksen eri lähestymistapoja vertailevan tekstin, joka johti sekä merkittävään hankerahoitukseen että korkeatasoiseen julkaisuun (Bruun & Hukkinen 2003). Lisäksi kannattaa metsästää suurriistaa, eli hakea lähinnä isoja hankerahoja, sillä hakemusten kirjoittaminen on työlästä.

Ulkopuolisen tutkimusrahoituksen tärkein oppi kuitenkin on, että se vapauttaa. Sen avulla voi kasvattaa tutkijaryhmää, joka pystyy lisäämään autonomiaansa suhteessa jäykkään yliopistoorganisaatioon. Vaikka tämä kuulostaa epälojaalisuudelta yliopistoa kohtaan, se on elinehto yhteiskunnallisen ympäristöalan kaltaiselle marginaaliselle tutkimussuunnalle. Ainakin TKK:n ja Helsingin yliopiston kaltaiset isot yliopistot ovat rakenteiltaan ja käytännöiltään niin konservatiivisia, että nousevien tieteidenvälisten tutkimussuuntausten nostaminen niissä hallinnollisesti merkittävään asemaan on toivotonta taistelua. Yliopistorakenteet noudattavat ikivanhoja tieteenalarajoja, jotka myös kanavoivat yliopiston valtiolta saaman perusrahoituksen itselleen. Perinteisten tieteenalojen syvin olemus yliopistoissa ei olekaan tiedontuotanto vaan vallankäyttö (Hukkinen 2024a).

Vapaus avasi mahdollisuuden viettää sapattivuosi professori Oran Youngin vieraana Santa Barbaran yliopistossa Kaliforniassa vuonna 2006. Kampuksen työhuoneen ikkunasta tuijottelin pyöriäisten hyppimistä valtameressä ja kirjoitin samalla kirjaa kestävästä poronhoidosta (Hukkinen 2008).

Tutkimusryhmäni vetämisen saatoinkin luottavaisin mielin jättää kokeneiden senioritutkijoideni Henrik Bruunin ja Richard Langlaisin käsiin.

Vaikka ulkopuolinen rahoitus lisäsi tutkimusryhmäni itsenäisyyttä, oli se myöhemmin osoittautuva kaksiteräiseksi miekaksi TKK:n vanhoja tieteenaloja konservoivassa valtapelissä. Isäntäorganisaationi oli rakennus- ja ympäristötekniikan osasto, jonka johto alkoi huolestuneena seurata ympäristöstrategioihin ja teknologian arviointiin keskittyvän tutkimusryhmäni kasvamista. Ulkopuolista rahantuloa kiiteltiin, mutta samaan hengenvetoon kysyttiin, miksi en keskity rakentamisen elinkaarianalyysiin. Kyselyitä ryyditettiin jatkamalla professuuriani aina viisi vuotta kerrallaan, vaikka ensimmäisen nimityksen yhteydessä oli luvattu pysyvää jatkoa. Pidin tuntosarvet herkkinä ja CV:ni ajan tasalla (Hukkinen 2024b).

Kasvava tutkijatohtoreiden ja väitöskirjatutkijoiden joukko TKK:n ryhmässäni johdatteli ohjauksen saloihin. Ohjaaja joutuu painiskelemaan jatkuvassa ristivedossa: ohjaanko polulle vai rohkaisenko etsimään polkua? Ristiveto on esimerkki kaksoissidoksesta, joka Gregory Batesonin mukaan kuvaa elämää ylipäänsä (Bateson 1972). Vanhempi kieltää lastaan uhkailemasta ja lahjomasta, mutta samaan aikaan uhkailee ja lahjoo tätä saadakseen kasvatukselliset oppinsa perille. Ohjaaja joutuu yhtäällä kädestä pitäen opastamaan tutkijaa ulos teoreettisista ja menetelmällisistä umpikujista, toisaalla rohkaisemaan tätä käyttämään omia aivojaan ongelmanratkaisussa.

En tiedä, onnistuinko ohjaajana ristivedon paineessa. Ohjaustyylissäni on luultavasti heijastumia siitä, miten äitini opasti työehtoneuvotteluun Fiskarsissa. Heittämällä syvään päätyyn saa selville, kuinka hyvin ohjattava oppii uimaan. Jos tämä uhkaa hukkua, on syytä ohjata kädestä pitäen. Kun kuuntelin entisten tutkijoideni puheenvuoroja jäähyväisseminaarissani Helsingin yliopistossa syksyllä 2025, ymmärsin kuuntelevani muistijalkia siitä, miltä ohjauksen ristiveto oli tuntunut ohjattavista. He muistelivat lämmöllä sitä vapautta, jolla tutkijaryhmässä sai toimia, peittelemättä kuitenkaan vapauden synnyttämää ahdistusta.

TKK:ssa aloitin myös säännölliset perjantaiamuaiset tutkimusseminaarit. Niiden kulku oli perinteinen. Ensin tutkija esitteli edellisellä viikolla osallistujille lähettämänsä artikkelin, mitä seurasi tutkijakollegan kommentit ja yleiskeskustelu. Yhdysvaltojen perintönä toin idean graduate-seminaarista, johon osallistuvat maisteriopiskelijat, väitöskirjatutkijat ja tutkijatohtorit. Tutkimustyön kysymykset ovat monesti riippumattomia siitä, millä tutkintotasolla työ tehdään. Lisäksi kommentoinnin demokratisointi nakertaa terveellä tavalla professorin kuviteltua arvovaltaa. Tasa-arvoinen seminaarikäytäntö osoittautui niin toimivaksi, että jatkoin sitä urani loppuun saakka. Jokaviikkoinen seminaari toimi myös luontevasti tutkimusryhmän yhteisöllisenä liimana.

Vaikka nautin suuresti yhteiskunnallisten ympäristökysymysten opettamisesta teekkareille, tuskastuin esimiehistöni painostukseen tutkimussuuntaukseni muuttamiseksi. Hain Helsingin yliopistossa (HY) avautunutta ympäristöpolitiikan professuuria ja tulin valituksi vuonna 2008. Työstä tuli urani pitkäaikaisin ja palkitsevin. Ensimmäinen toistaiseksi voimassa ollut työsopimus rauhoitti levottomat 50-vuotiaat jalkani. Keskityin tutkimukseen, opetukseen ja yhteiskuntaan.

Ulkopuolisen tutkimusrahoituksen turvin saatoen HY:ssä kasvattaa ja ylläpitää tutkijatohtoreista, väitöskirjatutkijoista ja maisteriopiskelijoista koostunutta tutkimusryhmää. Johtamisen ja hallinnoinnin rajoittamiseksi en kasvattanut ryhmää yli kymmenen hengen. Tutkimusjohtamisen tulikokeeseen päädyin professuurini loppumetreillä vuosina 2018-2023, kun johdin kahta isoa ympäristökriisien strategiseen hallintaan keskittyntä konsortiota (WISE 2023; LONGRISK 2023). Konsortion johtaminen on oma taitolajinsa. Vaikka konsortion johtajalla on vastuu tutkimuksen suuntaamisesta, koherenssista ja raportoinnista, on rahoitus jaettu osaprojektien johtajille. Tämä virittää kauhun tasapainon, jossa konsortion johtajan on joskus kuin poroisännän saatava paliskunnan taloudellisesti itsenäiset poronomistajat yhteistyöhön. Myönteistä asetelmassa on, että se ruokkii hyvin toimivia pitkäaikaisia yhteistyöverkostoja.

Konsortion johtajan on myös luotava olosuhteet, joissa kymmenien eri tieteenaloja edustavien tutkijoiden yhteistyö kantaa hedelmää. Tämäkin on jännitteiden hallintaa. Yhtäällä tarvitaan jatkuva ja aikaa vievä keskusteluyhteys eri alojen tutkijoiden välille, toisaalla on varmistettava työn eteneminen aikataulun puitteissa. Yksi vaikuttavimmista keinoista lieventää tätä jännitettä syntyy tutkijoiden ideoimana: suunnilleen kerran vuodessa järjestettävät yhteiskirjoittamisen retriitit. Isot tieteidenväliset hankkeethan järjestävät tyypillisesti vuorovaikutteisia työpajoja tutkimushankkeen sidosryhmien kanssa. Samalla unohtuu helposti hankkeen sisäinen ideointi. Yhteiskirjoittamisen retriitit ovat vaikuttavia, koska niiden työjärjestyksen määrää tutkimustyön tärkein tieteellinen tuotos, eli vertaisarvioitu artikkeli. Kun hankkeen tutkijat vetäytyvät syrjäiseen paikkaan muutamaksi päiväksi ja tuovat mukanaan muutaman yhdessä kirjoitettavan artikkelin aihion, syntyy intensiivinen ja orgaanisesti muuntuva kirjoittajaryhmien ekosysteemi. Ryhmien koostumus elää jatkuvasti, koska useampaan artikkeliin osallistuvat tutkijat joutuvat tarpeen mukaan surffailemaan kirjoittajaryhmästä toiseen.

Koska HY:stä tuli urani pisin yhtenäinen työrupeama, pystyin lukuvuosi toisensa jälkeen jalostamaan aiemmin opettamiani kursseja. Opettamisesta olen aina nauttinut. Sen lisäksi, että se on sosiaalista, se auttaa testaamaan oman tutkimuksen uskottavuutta. TKK:n oppiaineeni Ympäristöstrategiat ja teknologian arviointi oli luontevasti muokattavissa HY:n Ympäristöpolitiikan oppiaineen tarjonnaksi. Tutkimusseminaarin lisäksi kursseiksi HY:ssä vakiintuivat Ympäristöpolitiikan perusteet, Ympäristö, teknologia ja kulttuuri, Ympäristöpoliittinen harkinta sekä Analyyttisiä lähestymistapoja ihmisen ja ympäristön vuorovaikutukseen. TKK:n ajoista lähtien kurssini asemoituivat yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen ja tieteen- ja teknologiantutkimuksen välimaastoon. Näin pystyin laajentamaan ympäristökysymysten materiaalista ankkurointia sosio-ekologisista järjestelmistä sosio-ekologis-teknologisiin järjestelmiin (social-ecological-technological systems, SETS).

Kaikkein intensiivisimpinä tutkimusjohtamisen kausina en tietenkään yksin voinut hoitaa opetustani. Kullanarvoisena apuna ovat olleet tutkimusryhmäni tutkijatohtorit ja väitöskirjatutkijat. Erityisesti Nina Janasik, jonka kanssa olen tehnyt tutkimusyhteistyötä lähes neljännesvuosisadan, on ollut arvokas tuki kurssieni kehittämisessä ja opettamisessa. Jatkokoulutuksessa mainioksi innovaatioksi ja opetustaakan jakajaksi osoittautuivat valtakunnalliset tutkijakoulut, joista kaksi oli ryhmälleni tärkeitä: YHTYMÄ eli Yhteiskunnallisen ympäristöalan valtakunnallinen tutkijakoulu ja

TITEKO eli Tieteen ja teknologian tutkimuksen valtakunnallinen tutkijakoulu. Molemmat kokosivat alojensa tutkijoita eri yliopistoista vuosittaisiin seminaareihin. Mutta kuten Yrjö Haila on terävästi kuvannut, tämän hienon jatkokoulutusnovaation tuhosi sittemmin opetusministeriö, nimeten toimenpiteensä eufemistisesti ”tutkijakoulujen käytänteiden päivitykseksi” (Haila 2016).

Kun HY päätti uusia koulutusohjelmiaan vuoden 2016 Iso Pyörä -uudistuksessa, rehtoraatti pyysi minua vetämään uuden kestävyystieteen maisteriohjelman suunnittelua. Vaikka olin jo MSM:ssä, Arktisessa keskuksessa ja TKK:ssa harjoitellut laajojen koulutusohjelmien suunnittelun vetämistä, HY:n kestävyystieteen maisteriohjelman suunnittelu osoittautui näistä vaikeimmaksi, mutta myös onnistuneimmaksi. Rehtoraatin ohjeistus oli, että ohjelma tuli perustaa valtiotieteellisen tiedekunnan, bio- ja ympäristötieteellisen tiedekunnan ja maatalous-metsätieteellisen tiedekunnan yhteisenä. Olin sopiva henkilö vetämään hommaa, koska minut oli nimitetty professoriksi juuri näihin tiedekuntiin.

Vaikeuksista huolimatta Environmental Change and Global Sustainability (ECGS) -maisteriohjelma syntyi. Luonnontieteiden ja ihmistieteiden välinen vääntö oli suunnittelutyöryhmässä voimakasta. Jo alkumetreillä työryhmä ohjeisti minut puheenjohtajanaan pyytämään rehtoreilta lupaa perustaa kaksi erillistä maisteriohjelmaa, toinen luonnontieteellinen, toinen ihmistieteellinen. Rehtoraatti ilmoitti ykskantaan, että ei käy, tehkää yksi ohjelma. Diplomaattinen ratkaisu oli, että tehtiin yksi ohjelma kahdella suunnalla: luonnontiedepainotteinen ympäristömuutos ja ihmistiedepainotteinen globaali kestävyys. Toinen diplomatian keino oli olla koskematta liiaksi olemassa oleviin kurssisisältöihin, ainakaan alkuvaiheessa. Ison yliopiston kurssitarjonnasta pystyi harsimaan kasaan uskottavan maisteriohjelman yhdistelemällä vanhoja kursseja uusiksi kokonaisuuksiksi.

ECGS-maisteriohjelma pyörähti käyntiin vuonna 2017. Siitä lähtien se on ollut vuosittain HY:n kolmen suosituimman kansainvälisen maisteriohjelman joukossa.

Jäin HY:stä eläkkeelle lokakuussa 2025. Tuli pitkät jäähyväiset.

Koska professuurini sijaitsi hallinnollisesti kolmessa tiedekunnassa, halusin varmistaa, että tiedekunnat varautuisivat ajoissa professuurin täyttöön. Lähetin jo loppukesästä 2022 kunkin tiedekunnan dekaaatille kirjeen, jossa informoin heitä ympäristöpolitiikan professuurin hallinnollisesta asemasta ja aikeistani jäädä eläkkeelle kolmen vuoden kuluttua. Kun en saanut minkäänlaista vastausta dekaaneilta, aavistelin pahinta. Olen vuosien varrella oppinut lukemaan suomalaista yliopistojohtoa. He ovat harvoin ammattijohtajia, minkä takia heidän reaktioistaan puuttuu johtajakoulutuksen tuoma sokerikuorutus. Reagoimattomuus tarkoittaa perisuomalaista vaivautuneisuutta – samaa, jota löytyy siitä työkaverista, jolle ehdotit yhteistä hanketta, mutta joka ei alun perinkään aikonut eväänsä liikauttaa eikä vain kehdannut sanoa suoraan niin. Lähetin dekaaneille lähettämäni viestin rehtoraatille. Rehtori vastasi, että kiitos tiedosta, mutta ei tämä asia minulle kuulu, vaan dekaaneille. Luin tilanteen niin, että ympäristöpolitiikan professuuria ei jatkettaisi (Hukkinen 2024b).

Ajattelin, että tässä ovat minua suuremmat voimat liikkeellä. Lopputulosta tuskin pystyisin muuttamaan. Mutta asia saattaisi kiinnostaa suurta yleisöä. Vaikuttavinta olisi, jos joku muu kuin minä nostaisin asian julkisuuteen.

Helsingin Sanomat julkaisi Noona Bäckgrenin (2024) jutun otsikolla ”[Akateemista viherpesua’ – Helsingin yli-opisto aikoo leikata yhä suosituimmaksi käyvästä oppi-aineesta](#)”. Uusi Juttu julkaisi Karoliina Paanasen (2025) kirjoituksen ”[Salarakas akatemiolla – professori Janne Hukkinen seurasi, miten maailma heräsi ympäristökriisiin](#)”. Huolestuneita tukikannanottoja jutuille tuli paljon, kuten Hesarissa edeltäjältäni emeritusprofessori Ilmo Massalta (2024), YHYS:läisiltä professoreilta Pasi Heikkuriselta, Lasse Peltoselta ja Mikko Jalakselta (2024) sekä SYKE:n johtajilta Eeva Primmeriltä ja Riikka Paloniemeltä (2024). Urani tärkeimmän taustayhteisön tuki lämmitti suuresti.

Professuurin lakkauttamisella ei ollut niin pahoja seurauksia kuin mitä aluksi pelkäsin. Valtiotieteellinen tiedekunta ja bio- ja ympäristötieteellinen tiedekunta saivat ulkomaisten professorien rekrytointiin tarkoitetun profilointirahoituksen, jonka avulla näihin tiedekuntiin tullaan vuonna 2026 palkkaamaan 5-vuotiskaudeksi Sydneyn yliopistossa ympäristöpolitiikan professorina toiminut David Schlosberg, tunnettu ympäristöoikeudenmukaisuuden tutkija. Lisäksi valtiotieteellinen tiedekunta palkkasi yhteiskuntapolitiikan apulaisprofessoriksi Guido Caniglian, jonka työ keskittyy kestävyystieteen menetelmiin. Ja HY:n kuluttajatutkimuskeskus palkkasi kuluttajatutkimuksen apulaisprofessoriksi Senja Laakson, joka tutkii kestävästä kulutusta. Nimikkeistä puuttuu yhteiskuntatieteellinen ympäristötutkimus, sisällöistä ei. Mikä tärkeintä, professorit osallistuvat ECGS-maisteriohjelman opetukseen.

On mahdotonta tietää, vaikuttiko julkisuus siihen, että ympäristöpolitiikan pysyvän professuurin tilalle saatiin edes osittaisia ja väliaikaisia ratkaisuja. Jos sitä kyselisi asiaa päättäneiltä ihmisiltä, he luultavasti vastaisivat, että ei julkisuus heidän päätöksiinsä vaikuta ja että heillä kyllä oli jo ennen käynnistämääni julkisuusrumbaa olemassa pitkän aikavälin suunnitelmat. Oli miten oli, koin toteuttaneeni yliopistolain minulle määräämää kolmatta tehtävää, eli yhteiskunnallista vuorovaikutusta. Ja ennen kaikkea sitä toteuttivat myötämieliset kollegani julkisella tuellaan.

Kolmannen tehtävän olen läpi työvuosieni ottanut hyvin vakavasti. Sen lisäksi, että se on palkitsevaa, se on myös aivan oleellinen osa yhteiskunnallisen ympäristöalan työtä. Hahmotan yhteiskunnallisen vuorovaikutuksen jatkumona, jossa tutkijan vuorovaikutus päättäjien kanssa voi olla heikkoa, vahvaa tai kaikkea siltä väliltä. Heikointa vuorovaikutusta ovat erilaiset mediaesiintymiset, hiukan vahvempaa epäviralliset foorumit, sitäkin vahvempaa asiantuntijapaneelit ja kaikkein vahvinta suora osallistuminen päätöksentekoon (Hukkinen 2016).

Mediaesiintymisistä käy esimerkiksi alussa kuvaamani episodi VTT:n esimiesten kanssa. Se oli sikäli surullinen tapaus, että alaisen piti opettaa tutkimuslaitoksen johdolle demokraattisen yhteiskunnan kansalaiskeskustelun periaatteita. Pientä iloa herätti esimiesten anteeksipyyntö.

Epävirallisista foorumeista tärkeimpiin lukeutuvat Peter Lundin alullepanema energiapoliittinen professoriryhmä vuonna 2014 ja BIOS-tutkimusyksikön fasilitoima tutkijoiden metsäkirje vuonna 2017. Edelliseen kuului kymmenkunta suomalaista energia-alaa sivunnutta professoria.

Julkaisimme energiapoliittisen pamfletin Maamme energia (Halme et al. 2015), jonka pohjalta syntyi Savoy-teatterissa esitetty Energiaoppera. Kutsuimme ministereitä energiaseminaareihin ja inspiroimme Energiaremontti-kansalaisliikkeen. Ehkä jonkinlainen merkki vaikuttavuudesta oli professoriryhmän koordinaattorin ja Energiateollisuus ry:n tapaaminen, jossa avajaisiksi kysyttiin, miksi tällainen professorijoukko tulee julkisuuteen energiapolitiikasta kysymättä ensin lupaa Energiateollisuus ry:ltä. Jälkiviisaan iloa olen viime aikoina kokenut huomattessani, että silloiset esityksemme esimerkiksi aurinko- ja tuulisähköstä sekä älykkäästä sähköverkosta ovat nyt valtavirtaa.

Vähemmän iloa syntyi tutkijoiden metsäkirjeestä, jossa kymmenet suomalaiset ilmasto- ja metsätutkijat varoittivat päättäjiä Suomen liiallisista metsänhakuista – metsät kun ovat käytännössä ainoa merkittävä hiilinielumme. Kansallinen metsäkeskustelu osoittautui niin vanhoihin kantoihin juurtuneeksi, etteivät edes fyysikkojen hiiliasapainolaskelmat kääntäneet itsepäisiä päitä – eivätkä ole vielä kukaan kääntäneet. Metsäkirjeen julkistusta seurasi kiivas somekeskustelu, jossa MTK:n edustajat julistivat kirjeen allekirjoittaneet tutkijat epäsanmaalliseksi (Hukkinen et al. 2017).

Vuosina 2014-2018 ajauduin kestävyyspaneelin jäsenenä vieläkin lähemmäksi päätöksentekoa. Kun paneeli yritti antaa julkilausuman ympäristön ja talouden suhteesta, osoittautui se mahdottomaksi jäsenten sisäisten näkemyserojen takia. Se oli tietysti odotettavissa, mutta samalla se paljasti eräänlaisen rakenteellisen suitsinnan. Asiantuntijapaneeli menettää helposti uskottavuutensa, jos se tuo julki ristiriitaisia näkemyksiä. Ja kestävässä kehityksessähän asiantuntijanäkemyksiä riittää. Paneeli päättyi sarjaan nettikirjoituksia, joissa valotettiin erilaisia näkökulmia ympäristön ja talouden suhteeseen.

Olen myös osallistunut asiantuntijan roolissa päätöksentekoon vuosina 2000-2024 toimiessani korkeimman hallinto-oikeuden (KHO) ympäristöasiantuntijaneuvoksena. Suomessa on kansainvälisestikin ainutlaatuinen järjestelmä, jossa vesi- ja ympäristöasioita koskevaan oikeudelliseen päätöksentekoon KHO:ssa osallistuu viiden ammattituomarin lisäksi kaksi asiantuntijatuomaria. Aika pian opin, että moni turpeenottolupa tulee myönnettyksi, vaikka asiantuntijana kuinka julistan toiminnan haitallisuutta ilmastolle. Ympäristölainsäädäntömme kun ei oikein anna mahdollisuutta jättää lupa myöntämättä ilmastoperustein. Toisaalta oli palkitsevaa nähdä ympäristön kannalta myönteistä muutosta lain tulkinnassa parinkymmenen vuoden kuluessa. Kun vuosituhannen vaihteessa polttoaineen jakeluasema saattoi saada luvan pohjavesialueella, oli se 2020-luvulle tullessa jo huomattavasti harvinaisempaa.

Tutkijan suhde vallankäyttöön on kuin tarun Ikaroksen suhde aurinkoon. Mitä lähemmäs vallan kuumuutta tutkija ajautuu, sitä todennäköisemmin tuhoutuvat tiedon siivet (Hukkinen 2020).

Minulle on aina tuottanut vaikeuksia määritellä täsmällisesti tutkimusintressejäni. Olen ollut yhteiskunnallisen ympäristöalan sekatyöläinen. Jos tutkimukseni tematiikkaa tulisi luonnostella, se menisi jotenkin näin. Olen tutkimusteni alkumetreiltä lähtien ollut kiinnostunut siitä, miten yhteiskunnan säännöt ja materiaallinen ympäristö vaikuttavat siihen, mitä ihmiset ajattelevat ja tekevät. Ja kääntäen siitä, miten ihmisten ajattelu ja tekeminen muokkaavat sääntöjä, ekosysteemeitä ja teknologioita (Hukkinen 1999; 2008). Sisällöllisesti tutkimusteni aiheet ovat kuitenkin olleet laidasta laitaan.

Kuluvan vuosituhatosen ensimmäisen vuosikymmenen tutkimushankkeeni heijastelevat jonkinlaista ylitsepuuravaa optimismia suhteessa ympäristökysymyksiin. Tutkin ekologista modernisaatiota Barentsin alueella (Salmi & Hukkinen 2007), teknologisen muutoksen sosio-kulttuurisia ulottuvuuksia (Höyssä et al. 2004), kestäväää maankäyttöä pohjoisessa Fennoskandiassa (Hukkinen et al. 2006) ja innovaatioprosesseja teollisissa ekosysteemeissä (Bruun & Hukkinen 2003). Läheisiä yhteistyökumppaneita tuolloin olivat Henrik Bruun, Yrjö Haila, Kari Heiskanen TKK:sta, Ludger Müller-Wille McGillin yliopistosta, Julie Thompson Klein Wayne State yliopistosta Detroitista ja Christoph Bey La Rochellen yliopistosta Ranskasta.

Vuosina 2010-2018 optimismini alkoi horjua ja keskityin esimerkiksi uusien ympäristölle haitallisten aineiden regulaatioon (Honkela et al. 2014), hiilidioksidin talteenottoon ja varastointiin (Karimi et al. 2016) sekä metsien kestävään käytön problematiikkaan (Isoaho et al. 2019). Yhteistyökumppaneista tänä aikana mainittakoon Jouni Ahopelto VTT:stä, Marja Riekkola, Eero Nikinmaa ja Annikki Mäkelä HY:stä sekä Steven Wolf Cornellin yliopistosta.

Vuodesta 2018 eteenpäin olen hyväksynyt melankolisen optimismin ja tutkinut energiamurroksia (Levänen & Hukkinen 2019), viheliäisiin ympäristökriiseihin sopeutumista (Salomaa et al. 2025) ja merilogistiikan luotettavuuden haasteita (Janasik et al. 2025). Yhteistyökumppaneita ovat olleet muiden muassa Turo-Kimmo Lehtonen Tampereen yliopistosta, Paavo Järvensivu BIOS-tutkimusyksiköstä, Markku Wilenius ja Toni Ahlqvist Turun yliopistosta, Jussi Eronen ja Sakari Kuikka HY:stä, Jouni Pulliainen Ilmatieteen laitoksesta, Emery Roe Berkeleyn yliopistosta ja John Little Virginia Tech yliopistosta.

Henkistä siirtymää ylitsepuuravasta melankoliseen optimismin kuvastaa eräänlainen nytkähdys ajattelussani. Vielä parikymmentä vuotta sitten olin huolissani siitä liukupintailmiöstä, jossa ihmiset ympäristömuutosten myötä pikkuhiljaa hyväksyvät ympäristön tilan vähittäisen heikkenemisen. Nyt ajattelen, että tämä on tärkeä osa psykologista sopeutumista uuteen, kroonisten ympäristökriisien normaaliin, joka tulee vääjäämättömästi. Enkä tällä tarkoita rukkasten panemista naulaan, vaan sen realiteetin toteamista, että ympäristöpolitiikka, jonka olemme vuosikymmenten saatossa empiirisesti havainneet olevan tuskallisen hidassoutuista suhteessa ympäristömuutosten etenemistahtiin, ei yksinkertaisesti enää ehdi välttää planetaarisia keikahduspisteitä.

Palkitsevinta tässä kaikessa ovat olleet entisten opiskelijoiden ja tutkijoiden satunnaiset kohtaamiset, jotka paljastavat vaihtelevia elämäntilanteita. Sydäntäni lämmittää verrattomasti, kun

tapaan tutun oloisen ihmisen, joka kertoo nauttineensa kurssistani joskus vuosia sitten; tai tutkimusryhmäni entisen tutkijan, jonka polku suuntaa uuteen tuntemattomaan.

LÄHTEET

Bateson, G., 1972. *Steps to an Ecology of Mind*. Ballantine Book, New York.

Bruun, H. and J. Hukkinen (2003) Crossing boundaries: An integrative framework for studying technological change, *Social Studies of Science*, Vol. 33, No. 1, pp. 95-116.

<https://doi.org/10.1177/0306312703033001178>

Bäckgren, N. (2024) 'Akateemista viherpesua' – Helsingin yli-opisto aikoo leikata yhä suositummaksi käyvästä oppi-aineesta, *Helsingin Sanomat* 27.4. <https://www.hs.fi/pkseutu/art-2000010369114.html>

Haila, Y. (2016) Valtakunnalliset tutkijakoulut: surullinen kertomus uhoamisesta ja tuhoamisesta, *Tiede & Edistys* 1/2016, 57-64. <http://www.tiedejaedistys.fi/images/Pdf-tiedostot/Valtakunnalliset%20tutkijakoulut.pdf>

Halme, M., Hukkinen, J.I., Korppi-Tommola, J., Linnanen, L., Liski, M., Lovio, R., Lund, P., Luukkanen, J., Partanen, J., Wilenius, M., Nokso-Koivisto, O., eds (2015) *Maamme energia*. Helsinki: Into Kustannus.

Heikkurinen, P. et al. (2024) Ympäristöpolitiikan osaamisesta tinkiminen on lyhytnäköistä, *Helsingin Sanomat* 5.5. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010399182.html>

Honkela, N., A. Toikka, J. Hukkinen, T. Honkela (2014) Coming to grips with scientific ignorance in the governance of endocrine disrupting chemicals and nanoparticles, *Environmental Science & Policy*. Vol. 38, pp. 154-163. <https://doi.org/10.1016/j.envsci.2013.11.006>

Hukkinen, J. (1990) *Unplugging Drainage: Toward Sociotechnical Redesign of San Joaquin Valley's Agricultural Drainage Management*, dissertation submitted in partial satisfaction of the requirements for the degree of Doctor of Philosophy in Civil Engineering. Berkeley, CA: University of California.

Hukkinen, J. (1998) *Selvitys Arktisen keskuksen rakenteellisista ongelmista*. Rovaniemi: Arctic Centre.

Hukkinen, J. (1999) *Institutions in Environmental Management: Constructing Mental Models and Sustainability*. London: Routledge.

Hukkinen, J. (2008) *Sustainability Networks: Cognitive Tools for Expert Collaboration in Social-Ecological Systems*. London: Routledge.

Hukkinen, J. (2010) Tutkijoiden sananvapaudelle pitäisi luoda pelisäännöt (Freedom of speech guidelines needed for researchers) in Finnish, *Helsingin Sanomat*, OpEd, 31 August, p. C5.
<https://www.hs.fi/mielipide/art-2000004752895.html>

Hukkinen, J.I. (2016) A model of the temporal dynamics of knowledge brokerage in sustainable development, *Evidence & Policy*. Vol. 12, No. 3, pp. 321-340.
<https://doi.org/10.1332/174426416X14712607933264>

Hukkinen, J.I. (2020) Tutkijoiden sananvapaus yhteiskunnallisesti vaikuttavan tieteen aikakaudella. In Väliaverronen, E., Ekholm, K. (eds) *Tieteen vapaus ja tutkijan sananvapaus*. Tampere: Vastapaino, pp. 261-282.

Hukkinen, J.I. (2024a) Helsingin yliopisto lakkauttaa ympäristöpolitiikan professuurin, vaikka väittää olevansa vastuullisuuden ja kestävyuden edelläkävijä, *Tieteessä tapahtuu*, No. 3, 13. kesäkuuta. <https://www.tieteessatapahtuu.fi/numerot/3-2024/helsingin-yliopisto-lakkauttaa-ymparistopolitiikan-professuurin-vaikka-vaittaa>

Hukkinen, J.I. (2024b) ”Ympäristöpolitiikka ei ole valtiotieteiden ydintä”—yhteiskuntatieteellinen ympäristötutkimus jäykissä yliopistorakenteissa (Environmental social research in rigid university structures in Helsinki), in Finnish with English abstract. In Santaoja, M., E. Berglund, R. Sairinen, L. Peltonen, P. Heikkurinen, C. Casi (eds) *Yhteiskuntatieteellinen ympäristötutkimus—monitieteisen alan muotoutuminen Suomessa 1994-2024*. Tampere: Yhteiskuntatieteellisen ympäristötutkimuksen seura ry, pp. 116-122. <http://hdl.handle.net/10138/587767>

Hukkinen, J. & C. Bengs (1992) Ydinvoimala Töölönlahden rantaan, *Helsingin Sanomat*, OpEd, 2 December, p. A16. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000003194611.html>

Hukkinen, J., B. Forbes, F. Horn, P. Kuhry, and R. Langlais, eds (1999) *Arctic Centre's Research Strategy 1999-2003*, Arctic Centre Reports 29. Rovaniemi: Arctic Centre.

Hukkinen, J.I., Kotiaho, J.S., Vesala, T. (2017) Kirje, joka nostatti myrskyn – esipuhe tutkijoiden metsäjulkilausumalle, *Alue ja Ympäristö*, Vol. 46, No. 1, ss. 46-51.

Hukkinen, J., L. Müller-Wille, P. Aikio, H. Heikkinen, O. Jääskö, A. Laakso, H. Magga, S. Nevalainen, O. Pokuri, K. Raitio and N. West (2006) Development of participatory institutions for reindeer management in Finland: A diagnosis of deliberation, knowledge integration and sustainability, in Forbes, B.C., M. Bølter, L. Müller-Wille, J. Hukkinen, F. Müller, N. Gunslay and Y. Konstantinov (eds), *Reindeer Management in Northernmost Europe: Linking Practical and Scientific Knowledge in Social-Ecological Systems*, Ecological Studies 184, Berlin Heidelberg: Springer-Verlag, pp. 47-71.

Höyssä, M, H. Bruun and J. Hukkinen (2004) The co-evolution of social and physical infrastructure for biotechnology innovation in Turku, Finland, *Research Policy*, Vol. 33, No. 5, pp. 769-785.
<https://doi.org/10.1016/j.respol.2003.12.003>

Isoaho, K., D. Burgas, N. Janasik, M. Mönkkönen, M. Peura, J.I. Hukkinen (2019) Changing forest stakeholders' perception of ecosystem services with linguistic nudging, *Ecosystem Services*. Vol. 40: 101028. <https://doi.org/10.1016/j.ecoser.2019.101028>

Janasik, N., Luoma, E., Knudsen, M., Nikkanen, M., Hukkinen, J.I. (2025) Cruel utopia of the seas? Multiple risks challenge the singular hydrogen hype in Finnish maritime logistics. *Energy Research & Social Science*, 129: 104406. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2025.104406>

Karimi, F., A. Toikka, J.I. Hukkinen (2016) Comparative socio-cultural analysis of risk perception of Carbon Capture and Storage in the European Union, *Energy Research & Social Science*. Vol. 21, pp. 114-122. <https://doi.org/10.1016/j.erss.2016.06.024>

Levänen, J., J.I. Hukkinen (2019) Rethinking climate policy with alternative framings of carbon dioxide, *Global Sustainability*. Vol. 2, e25, pp. 1-4. <https://doi.org/10.1017/sus.2019.24>

LONGRISK Research Consortium (2023) Poliittikapäämaja työkaluksi kaupunkien strategiseen kriisipäätöksentekoon, *LONGRISK Policy Brief, 14 September 2023*. Helsinki: Decision support to manage long-term growth of environmentally induced multi-hazard risks in urban areas (LONGRISK). https://www.helsinki.fi/assets/drupal/2023-09/LONGRISK-politiikkasuositus_1.pdf

Massa, I. (2024) Ympäristöpolitiikan professuuria ei saa lakkauttaa, *Helsingin Sanomat* 1.5. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010394084.html>

Paananen, K. (2025) Salarakas akatemiolla – professori Janne Hukkinen seurasi, miten maailma heräsi ympäristökriisiin, *Uusi Juttu* 2.9. <https://www.uusijuttu.fi/juttu/sKv7QKXu-mBU1YEhN-93990>

Primmer, E. & Paloniemi, R. (2024) Ympäristöpolitiikan tutkimusosaaminen on välttämätöntä, *Helsingin Sanomat* 22.5. <https://www.hs.fi/mielipide/art-2000010429286.html>

Salmi, O.H. and J.I. Hukkinen (2007) Cultural contextualization of indicators of human-environment interaction: The case of the Kola mining network, *Environmental Sciences—Journal of Integrative Environmental Research*, Vol. 4, No. 4, pp. 209-228. <http://dx.doi.org/10.1080/15693430801976027>

Salomaa, A., T. Reinekoski, H. Salminen, K. Krivochenitser, J. I. Hukkinen, and T.-K. Lehtonen (2025) Disjointed modes of building resilience to socio-environmental crises. *Ecology and Society*, 30(1):6. <https://doi.org/10.5751/ES-15766-300106>

Valtiontalouden tarkastusvirasto (2003) *Arktisen keskuksen näyttelytoiminta*, Tarkastuskertomus 64/2003. Helsinki: Valtiontalouden tarkastusvirasto.

WISE Strategic Research Consortium (2023) Luova sopeutuminen monikriisiin – oppeja koronapandemiasta, *WISE Policy Brief 24 January 2023*. Helsinki: Creative Adaptation to Wicked Socio-Environmental Disruptions (WISE). https://wiseproject.fi/wise_politiikkasuositus_1-2023.pdf

TUTKIJATOHTORIT

- Maija Nikkanen, Helsingin yliopisto, 2024-2025
- Helmi Räisänen, Ulkopoliittinen instituutti & Helsingin yliopisto, 2024-2025
- Peeter Vihma, Tallinnan teknillinen yliopisto & Helsingin yliopisto, 2023-2024
- Olli Herranen, Tampereen yliopisto & Helsingin yliopisto, 2021-2024
- Annukka Lehikoinen, Helsingin yliopisto, 2021
- Liina-Maija Quist, Helsingin yliopisto, 2018-2021
- Daria Gritsenko, Helsingin yliopisto, 2016-2017
- Antti Silvast, Helsingin yliopisto, 2013-2018
- Nina Janasik, Helsingin yliopisto, 2011-2017
- Katri Huutoniemi, Helsingin yliopisto, 2013-2015
- Arho Toikka, Helsingin yliopisto, 2011-2015
- Miklós Antal, Budapest University of Technology and Economics & Helsingin yliopisto, 2009-2010
- Olli Salmi, Teknillinen korkeakoulu, 2008-2010
- Hannu I. Heikkinen, Teknillinen korkeakoulu, 2003-2004
- Richard Langlais, Teknillinen korkeakoulu, 2002-2006
- Henrik Bruun, Teknillinen korkeakoulu, 2000-2006

VÄITÖSKIRJAT

- Carlos Lamuela Orta, *Waiting for the Cycling Renaissance: the Limits of the Sustainability Transition Assumption in the Finnish Urban Mobility Case*. Helsingin yliopisto, 2021-2026
- Sakari Höysniemi, *Governing energy visions: Exploring the socio-political dynamics of energy, security and sustainability in Finland*. Helsingin yliopisto, 2017-2025.
- Helmi Räisänen, *Reimagining crisis management: Preparedness imagination in an era of chronic socio-ecological crises*. Helsingin yliopisto, 2019-2024.
- Peeter Vihma, *Interfaces in Estonian forest governance: Opportunities for reflexive institutional innovation through experimental and adaptive projects*. Helsingin yliopisto, 2016-2022.
- Kamilla Karhunmaa, *Imagining energy transitions: Carbon neutrality in Finland*. Helsingin yliopisto, 2015-2021.
- Marja Salo, *Steering household consumption with carbon footprint data - a critical assessment*. Helsingin yliopisto, 2016-2021.
- Roope Kaaronen, *Steps to a sustainable mind: Explorations into the ecology of mind and behaviour*. Helsingin yliopisto, 2017-2020.

- Karoliina Isoaho, Decarbonizing energy regimes: Methodological explorations and empirical insights for policy. Helsingin yliopisto, 2015-2020
- Anu-Liisa Rönkä, Kohti vuorovaikutteista riskiviestintää: Tapausesimerkkinä langattoman viestintäteknikan säteily (Toward interactive risk communication: The case of wireless communications technology). Helsingin yliopisto, 2009-2019
- Farid Karimi, Socio-cultural factors in risk perceptions of Carbon Capture and Storage. Helsingin yliopisto, 2012-2017
- Senja Laakso, A practice approach to experimental governance: Experiences from the intersection of everyday life and local experimentation. Helsingin yliopisto, 2015-2017
- Johan Munck af Rosenschöld, Projectified Environmental Governance and Challenges of Institutional Change toward Sustainability. Helsingin yliopisto, 2011-2017
- Jarkko Levänen, Overcoming the institutional obstacles of industrial recycling. Helsingin yliopisto, 2008-2015
- Paula Saikkonen, Riskitieto kuntapäätöksenteossa: Tapauksena saastunut maaperä Helsingissä (Risk knowledge in municipal decision making: The case of polluted soil in Helsinki). Helsingin yliopisto, 2008-2015
- Maria Höyssä, Where science meets its use: Exploring the emergence of the practical relevance of scientific knowledge in the regional context. Turun yliopisto, 2000-2013
- Antti Silvast, Anticipating interruptions: Security and risk in a liberalized electricity infrastructure. Helsingin yliopisto, 2008-2013
- Katri Huutoniemi, Interdisciplinary accountability in the evaluation of research proposals: Prospects for academic quality control across disciplinary boundaries. Helsingin yliopisto, 2008-2012
- Antto Vihma, Soft law, hard law and the North-South politics of climate change. Helsingin yliopisto, 2008-2012
- Annukka Berg, The multiple faces of a sustainability strategy: Analysing Finland's programme to promote sustainable consumption and production. Helsingin yliopisto, 2008-2012
- Nina Honkela (ex. Janasik), A cognitive and pragmatic account of innovation: Domesticating the probiotic *Gefilus* in Finland. Aalto-yliopisto, 2001-2011
- Arho Toikka, Governance theory as a framework for empirical research: A case study on local environmental policy-making in Helsinki, Finland. Helsingin yliopisto, 2008-2011
- Anu Tuominen, Knowledge production for transportation policies in the information society. Teknillinen korkeakoulu, 1999-2010
- Olli Salmi, Sulphur, science and sustainability: Environmental governance of mining in the Russian Kola Peninsula. Teknillinen korkeakoulu, 2000-2008
- Mikko Rask, Expansion of expertise in the governance of science and technology. Teknillinen korkeakoulu, 2000-2008
- Chi Augustine Muam, Co-Management of Forest in Cameroon: The Compatibility of Government Policies with Indigenous Practices. University of Twente & Maastricht School of Management, 1994-1999